

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

AVIZ
la proiectul hotărârii Parlamentului privind elaborarea
Conceptului național „Digitalizarea proceselor electorale”
(inițiativa legislativă nr. 399 din 8 decembrie 2025)

Guvernul a examinat proiectul hotărârii Parlamentului privind elaborarea Conceptului național „Digitalizarea proceselor electorale”, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 399 din 8 decembrie 2025) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Potrivit proiectului, Conceptul național „Digitalizarea proceselor electorale” este conceput ca un document tehnic, destinat să stabilească o viziune unitară de modernizare a întregului ciclu electoral, prin definirea arhitecturii tehnice a soluțiilor tehnologice aplicabile, a responsabilităților instituționale, a standardelor de securitate și a calendarului de implementare, precum și a eventualelor modificări legislative necesare. Prin natura și finalitatea sa, Conceptul vizează, la această etapă, în principal aspecte de ordin tehnic, organizațional și instituțional, fără a presupune în mod direct intervenții normative sau modificări ale cadrului legal existent.

Totodată, este important să menționăm că domeniul digitalizării proceselor electorale a fost abordat deja instituțional de către Comisia Electorală Centrală, care în anul 2021 a constituit un grup interinstituțional de lucru pentru elaborarea conceptului și a planului de acțiuni privind digitalizarea procesului electoral, iar ulterior, în anul 2022, a aprobat Conceptul Sistemului de vot prin Internet „e-Votare”. În calitatea sa de autoritate publică independentă și de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală exercită atribuțiile legale privind analiza și perfecționarea procedurilor electorale, gestionarea sistemelor informaționale electorale și elaborarea actelor normative subsecvente.

Astfel, în prezent, Comisia Electorală Centrală se află într-un proces de auditare a sistemelor informaționale electorale, etapă prealabilă și indispensabilă pentru evaluarea nivelului de securitate, interoperabilitate și eficiență a arhitecturii digitale existente. În acest context, se constată necesitatea delimitării clare între votul prin Internet și utilizarea soluțiilor digitale în cadrul votului clasic, fiecare dintre aceste opțiuni implicând cerințe tehnice, costuri financiare și riscuri distincte, care urmează a fi analizate diferențiat.

În aceste condiții, inițierea de către Parlament a unui nou grup de lucru

interinstituțional cu un mandat similar, precum și atribuirea acestuia a sarcinii de elaborare a Conceptului, necesită o analiză care să asigure delimitarea clară a responsabilităților și evitarea suprapunerilor cu activitățile care se realizează deja de către Comisia Electorală Centrală. Totodată, pentru o bună organizare și pentru utilizarea eficientă a resurselor, ar fi utilă valorificarea experienței și a mecanismelor deja existente la nivelul Comisiei Electorale Centrale, inclusiv cele rezultate din activitatea grupului de lucru. În virtutea rolului său de autoritate publică specializată și independentă în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală este în măsură să elaboreze și să prezinte o viziune clară și fundamentată privind etapa actuală a digitalizării proceselor electorale, în limitele atribuțiilor sale legale și ale cadrului normativ existent.

Sub aspect financiar, deși autorii proiectului menționează că constituirea grupului de lucru nu ar implica cheltuieli suplimentare, elaborarea Conceptului național „Digitalizarea proceselor electorale” presupune, în mod inevitabil, alocarea unor resurse financiare. Absența unor estimări financiare orientative încă de la etapa de inițiere poate influența gradul de completitudine al analizei impactului bugetar și nivelul de previzibilitate al implementării măsurilor propuse. În acest sens, se semnalează lipsa unei analize a impactului bugetar pe termen mediu și se atrage atenția asupra faptului că implementarea unor soluții, precum cea a votului prin Internet, implică evaluări de fezabilitate și resurse financiare semnificative.

De asemenea, se recomandă că în art. 8, la final, să se excludă textul „, fără cheltuieli bugetare suplimentare la această etapă”, acesta fiind impropriu în contextul prevederilor articolului prenotat.

Totodată, prin Legea nr. 109/2024 privind implementarea parțială a votului prin corespondență, modificată în anul 2025, s-a instituit deja un mecanism distinct de testare a metodelor alternative de vot. Acest cadru normativ a avut drept scop atât facilitarea exercitării dreptului de vot printr-o metodă alternativă, cât și evaluarea oportunității implementării permanente a acesteia. Votul prin corespondență a fost aplicat cu titlu de pilotare în cadrul scrutinelor din anul 2024, iar ulterior aria de aplicare a fost extinsă la alegerile parlamentare din anul 2025, confirmând abordarea graduală și etapizată adoptată de către legiuitor.

Prin urmare, experiența respectivă demonstrează că introducerea unor noi modalități de vot presupune, în mod necesar, testare prealabilă, evaluarea riscurilor și asigurarea garanțiilor de integritate, de confidențialitate și de trasabilitate a procedurilor electorale. În acest sens, înainte de inițierea unor soluții tehnologice noi, se impune evaluarea și consolidarea mecanismelor alternative deja instituite și testate, în vederea menținerii stabilității și credibilității procesului electoral.

În concluzie, pot fi evidențiate două repere esențiale. Pe de o parte, Parlamentul deține competența exclusivă de a reglementa prin lege procesul electoral, inclusiv aspectele ce țin de metodele alternative de vot. Pe de altă parte, exercitarea acestei competențe poate fi sprijinită de evaluări obiective și

fundamentate, care să ia în considerare fezabilitatea tehnică și financiară, riscurile potențiale (securitatea cibernetică, integritatea votului, confidențialitatea și trasabilitatea), impactul asupra încrederii publice, precum și rezultatele pilotării deja realizate, care, potrivit recomandărilor Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), exprimate în Opinia adoptată la 21-22 iunie 2024 (pct. 28), indică oportunitatea examinării votului prin corespondență ca metodă alternativă, cu aplicare permanentă după alegerile parlamentare din 2025.

În același timp, e de menționat faptul că, în cazul instituirii unui grup de lucru sub egida Parlamentului pentru elaborarea Conceptului „Digitalizarea proceselor electorale”, urmează a fi analizată suplimentar implicarea autorităților publice centrale, conform competenței, la diferite etape.

Din punct de vedere al oportunității, subliniem că adoptarea inițiativei legislative rămâne la latitudinea Parlamentului.